

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-7>

УДК 330.342

Бицюра Юрій Васильович

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та підприємництва,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5499-9102>

Манжула Євгенія Вікторівна

старший викладач кафедри економіки та підприємництва,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-5126-330X>

Ллюхіна Василина Вікторівна

викладач кафедри економіки та підприємництва,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
ORCID: <http://orcid.org/0009-0005-8788-7875>

Yurii Bytsiura, Ievgeniia Manzhula, Vasylyna Plyukhina
Dragomanov Ukrainian State University

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ**PROBLEMS OF ENSURING
SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UKRAINE**

Анотація. Стаття присвячена актуальним проблемам забезпечення сталого розвитку України в умовах глобальних економічних викликів та екологічних загроз. Висвітлено питання адаптації національної економіки до стандартів сталого розвитку, проаналізовано вплив цих змін на внутрішню соціально-економічну політику країни та пропонуються ефективні механізми вирішення ключових проблем. Метою статті є аналіз проблем забезпечення сталого розвитку в Україні та визначення основних напрямів щодо їх вирішення. Методи дослідження включають системний підхід для аналізу взаємозв'язків між економічними, соціальними та екологічними факторами сталого розвитку, порівняльний аналіз, а також статистичні методи для аналізу ключових показників забезпечення сталого розвитку в Україні. Авторський внесок полягає у: визначенні основних бар'єрів для забезпечення сталого розвитку, таких як слабкість інституційної бази, недостатній рівень інвестицій у «зелену» економіку та нестабільність внутрішньої економіки; пропозиції щодо впровадження інноваційних механізмів управління, спрямованих на гармонізацію економічної, екологічної та соціальної політик. Наукова новизна дослідження полягає у детальному аналізі ролі державної політики в забезпеченні сталого розвитку, зокрема через впровадження цифрових інновацій та стимулювання розвитку «зеленої» економіки. Також запропоновано адаптаційні механізми для покращення національної стратегії відповідно до Цілей сталого розвитку ООН. Практичне значення отриманих результатів: розроблено рекомендації для органів державної влади щодо залучення міжнародних інвестицій у проекти «зеленої» економіки. Основні висновки дослідження свідчать, що Україна має значний потенціал для досягнення сталого розвитку завдяки інтеграції в міжнародні економічні процеси та використанню сучасних технологій. Однак для подолання існуючих бар'єрів необхідно зміцнити інституційну базу, модернізувати регуляторну систему та активізувати інвестиції у відновлювану енергетику й інновації.

Ключові слова: сталий розвиток, економічне зростання, інновації, «зелена» економіка, економічна політика держави.

Summary. The article addresses the pressing issues of ensuring sustainable development in Ukraine amidst global economic challenges and ecological threats. It highlights the adaptation of the national economy to sustainable development standards, analyzes the impact of these changes on the country's internal socio-economic policy, and proposes effective mechanisms for addressing key challenges. The purpose of the article is to analyze the problems of ensuring sustainable development in Ukraine and to identify the main directions for their resolution. The research methods include a systematic approach to analyzing the interconnections between economic, social, and environmental factors of sustainable development; comparative analysis and statistical methods to study key indicators of sustainable development in Ukraine. The author's contribution lies in identifying the main barriers to sustainable development, such as weak institutional frameworks, insufficient investment in the "green" economy, and internal economic instability. The study also proposes innovative management mechanisms aimed at harmo-

nizing economic, ecological, and social policies. The scientific novelty of the research lies in the detailed analysis of the role of state policy in ensuring sustainable development, particularly through the implementation of digital innovations and the stimulation of "green" economy growth. Adaptation mechanisms for improving the national strategy in line with the UN Sustainable Development Goals are also proposed. The practical significance of the results includes the development of recommendations for government authorities on attracting international investments into "green" economy projects. The main findings indicate that Ukraine has significant potential to achieve sustainable development through integration into international economic processes and the use of modern technologies. However, overcoming existing barriers requires strengthening the institutional framework, modernizing the regulatory system, and activating investments in renewable energy and innovations.

Keywords: sustainable development, economic growth, innovation, green economy, state economic policy.

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження зумовлена глобальними викликами сучасності, пов'язаними зі змінами клімату, виснаженням природних ресурсів, соціальною нерівністю та економічною нестабільністю. Сталий розвиток став невід'ємною частиною міжнародної політики багатьох країн, які прагнуть досягти економічного зростання, не завдаючи шкоди навколишньому середовищу та майбутнім поколінням.

Проблеми забезпечення сталого розвитку в Україні є комплексним явищем, що вимагає системного підходу та скоординованих дій на всіх рівнях. Незважаючи на певні досягнення, такі як підвищення доступу до інфраструктури та комунікацій, Україна все ще зіштовхується з низкою викликів, пов'язаних з економічною нестабільністю, соціальними проблемами та екологічними загрозами.

Україна зіштовхується з низкою проблем, які ускладнюють впровадження сталого розвитку. Серед них – залежність від традиційних галузей промисловості, недостатній рівень інновацій та інвестицій у відновлювану енергетику, а також війна та низька екологічна сталість. Водночас, інтеграція України до глобальних економічних процесів, виконання міжнародних зобов'язань за Паризькою кліматичною угодою та адаптація до стандартів ЄС вимагають розробки та впровадження ефективних національних стратегій сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед закордонних вчених, які досліджують теоретичні та практичні аспекти сталого розвитку та його забезпечення, відзначимо Т. Мальтуса, А. Маршалла, Д. Медоуза, Л. Брауна, Г. Гарднера, Н. Картера, А. Печчеї, У. Ростоу, Р. Солоу та Й. Шумпетера.

Серед вагомих наукових досліджень вітчизняних вчених, що досліджували проблеми забезпечення сталого розвитку в Україні виділимо наукові праці Б.В. Буркинського, О.М. Мартинюк, В.А. Омеляненка, Є.В. Хлобистова та інших.

У монографії «Сталий розвиток – XXI століття. Дискусії 2020» за редакцією Є.В. Хлобистова [4], відображено широке коло теоретичних і прикладних проблем соціально-економічного, техніко-технологічного, інформаційно-аналітичного забезпечення переходу України на шлях сталого розвитку, з урахуванням сучасних транс-

формаційних процесів, наслідків соціально-економічних процесів, викликаних пандемією Covid-19. Особливу увагу приділено проблемам моделювання суспільно-економічних і екологічних процесів для ефективного територіального й корпоративного управління, державної політики та самоврядування.

У монографії «Сталий розвиток і цифрові інновації» за редакцією Б.В. Буркинського та інших [5], представлені результати наукових досліджень та інноваційних цифрових рішень в проектах сприяння сталому розвитку вітчизняних і зарубіжних науковців та представників ІТ-компаній України. В ній представлені розробки використання цифрових інновацій та інформаційних технологій в різних сферах нашого життя, впровадження яких в діяльність територіальних громад, закладів освіти, охорони здоров'я, сільське господарство та інші сектори національного господарства слугуватиме певною запорокою забезпечення сталого розвитку.

Монографія «Моделі сталого розвитку» за редакцією О.М. Мартинюк [1], відображає широке коло прикладних проблем економічних і соціальних складових глобального сталого розвитку з урахуванням ризиків та соціально-економічних процесів, зумовлених основними викликами сучасності.

В монографії «Сталий розвиток старопромислових регіонів України: інноваційний вимір» за редакцією В.А. Омеляненка [6] розглянуто широкий спектр актуальних проблем сталого розвитку старопромислових регіонів та запропоновано шляхи їх вирішення на основі інновацій.

Разом з тим, недостатньо дослідженими є питання аналізу проблем та визначення напрямів удосконалення системи забезпечення сталого розвитку на засадах Цілей сталого розвитку.

Метою статті є аналіз проблем забезпечення сталого розвитку в Україні та визначення основних напрямів щодо їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зробимо огляд наукових підходів до визначення поняття «сталий розвиток», який включає різні тлумачення, що зосереджені на екологічному, економічному та соціальному вимірах.

1. Класичне визначення «сталого розвитку» від Брундтланд (1987) у доповіді Світової комісії з

навколишнього середовища та розвитку: «Сталий розвиток – це розвиток, що задовольняє потреби сучасного покоління, не ставлячи під загрозу можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби» [8]. Це визначення акцентує увагу на збереженні ресурсів для майбутніх поколінь і часто використовується як базове в наукових дослідженнях.

2. Екосистемний підхід. Згідно з Германом Дейлі (1990) [9], сталий розвиток можливий, якщо обмежити використання невідновлюваних ресурсів, підтримуючи рівень економічного розвитку на основі екосистемного потенціалу. Г. Дейлі наголошує на важливості підтримання екологічного балансу для забезпечення сталості.

3. Концепція трьох складових. Джон Елкінгтон (1994) розробив концепцію «потрійного підсумку» [10], яка передбачає одночасне досягнення економічної ефективності, соціальної справедливості та екологічної відповідальності. Дж. Елкінгтон підкреслює, що сталий розвиток передбачає баланс між економічною діяльністю, суспільними інтересами та захистом довкілля.

4. Капітальний підхід. Цей підхід акцентує на використанні концепції природного, людського та фізичного капіталу. Пірс, Барбієр і Маркандья (1989) пропонують збереження та примноження всіх видів капіталу як необхідну умову сталого розвитку [11].

5. Концепція «граничних умов». Йохан Рокстрьом та інші (2009) запропонували модель планетарних меж, яка визначає межі стійкості екосистем. Вчені стверджують, що порушення цих меж призведе до незворотних змін у довкіллі, а сталий розвиток повинен враховувати ці екологічні обмеження [12].

Ці визначення сталого розвитку відображають різноманітні наукові підходи до концепції, яка охоплює екологічні, економічні та соціальні аспекти сталості.

25 вересня 2015 року на саміті ООН у Нью-Йорку світові лідери ухвалили «Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року» [14], у якому визначено 17 цілей сталого розвитку (ЦСР) та 169 завдань. Країни всього світу зобов'язалися розробити національні стратегії відповідно до Глобальної стратегії сталого розвитку та адаптувати свої національні цілі сталого розвитку до ЦСР.

В Україні було проведено масштабні консультації на центральному та місцевому рівнях за участю понад 800 провідних експертів з різних сфер діяльності в рамках адаптації цілей сталого розвитку країни до ЦСР за підтримки Організації Об'єднаних Націй для України (ПРООН). За результатами консультацій 15 вересня 2017 року Уряд України опублікував Національну доповідь «Цілі сталого розвитку»: підготовлену Міністер-

ством економіки України та схвалену Міжвідомчою робочою групою високого рівня з організації процесу впровадження ЦСР в Україні [2]. У документі враховано особливості національного розвитку та визначено 86 цілей розвитку і 172 базових індикатори для досягнення ЦСР.

Наступним кроком України на шляху до досягнення ЦСР став Указ Президента України від 30 вересня 2019 року «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [3]. Указ визначає цілі сталого розвитку країни як додаткові критерії для підготовки прогнозних і програмних документів та проектів нормативно-правових актів. Президент України також ухвалив рішення забезпечити виконання Україною ЦСР до 2030 року, що повністю відповідатиме глобальним ЦСР, визначеним у Порядку денному ООН, та доручив КМУ провести аналіз прогнозних і програмних документів з урахуванням ЦСР України та визначити механізми їх досягнення, включно із створенням ефективної системи реалізації ЦСР у країні з наступним щорічним звітуванням.

З ініціативи Міністерства економіки України було розроблено систему моніторингу реалізації ЦСР в Україні. У результаті Державною службою статистики та Міністерством економіки України було підготовлено перший моніторинговий звіт «Цілі сталого розвитку – Україна 2019» [7], у якому було подано інформацію про національні показники за 17 цілями. Таким чином, було започатковано процес моніторингу реалізації ЦСР в Україні.

Основними складовими індексу сталого розвитку є оцінки за 17 Цілями сталого розвитку, що охоплюють економічні, соціальні та екологічні аспекти розвитку. Вони включають:

– Боротьба з бідністю та голодом (ЦСР 1 і 2) – зниження рівня бідності та забезпечення продовольчої безпеки.

– Здоров'я та добробут (ЦСР 3) – підтримка високих стандартів охорони здоров'я.

– Якісна освіта та гендерна рівність (ЦСР 4 і 5) – рівний доступ до якісної освіти та підтримка гендерної рівності.

– Чиста вода, санітарія та доступна енергія (ЦСР 6 і 7) – доступ до чистої води, санітарних послуг та безпечної енергії.

– Гідна праця та економічне зростання (ЦСР 8) – забезпечення гідних умов праці та сприяння економічному зростанню.

– Інновації та інфраструктура (ЦСР 9) – розвиток інноваційних технологій та інфраструктури.

– Розвиток міст, боротьба зі зміною клімату (ЦСР 11 і 13) – створення сталих міст та адаптація до змін клімату.

– Збереження біорізноманіття (ЦСР 14 і 15) – збереження життя на суходолі та під водою.

– Мир та справедливість (ЦСР 16) – сприяння миру, справедливості та ефективним інституціям.

Серед країн-лідерів за індексом сталого економічного розвитку виділяються скандинавські країни, такі як Фінляндія (86,4), Швеція (85,7) та Данія (85,0 балів). Їх успіх обумовлений політиками, спрямованими на підтримку високих стандартів охорони здоров'я, рівний доступ до освіти, перехід на відновлювані джерела енергії та впровадження ефективних екологічних стандартів. Україна (74,8 балів) ж у цьому міжнародному рейтингу за даними лютого 2022 р. посідала 44 місце серед 167 країн [13].

В звіті "Sustainable Development Report 2024" [13] представлено кілька ключових показників, які характеризують сталий розвиток. Проаналізуємо показники, що характеризують рівень сталого розвитку в Україні.

1. Рівень бідності. Згідно з останніми даними, рівень бідності в Україні залишається високим, особливо серед сільського населення та осіб, зайнятих у неформальному секторі економіки. За даними Світового банку, приблизно 23% населення України вважається бідним за національними критеріями, а значна частина населення знаходиться на межі бідності.

Основними причинами високого рівня бідності є економічна нестабільність, низькі доходи населення, зростання інфляції та слабка соціальна підтримка. Війна на сході України також негативно вплинула на добробут населення, зокрема у зонах, що постраждали від бойових дій.

2. Гідна праця та економічне зростання. Ситуація на ринку праці в Україні залишається складною через низький рівень заробітних плат та обмежені можливості працевлаштування, особливо для молоді та жінок. Рівень безробіття в Україні в 2023 році становив приблизно 9%, що свідчить про необхідність активізації політики у сфері зайнятості.

Показники економічного зростання України демонструють нестабільність, що обумовлено як внутрішніми факторами, так і глобальними економічними викликами. ВВП України зростав у середньому на 2-3% на рік до 2022 року, але темпи зростання залишаються нижчими за середні показники країн Європейського Союзу.

3. Здоров'я та добробут. Стан здоров'я українців продовжує залишатися критичним фактором, що впливає на соціально-економічний розвиток країни. За останніми даними, очікувана тривалість життя в Україні становить близько 72 років, що є нижчим за середні показники в ЄС.

Хоча реформа системи охорони здоров'я в Україні передбачала покращення якості та доступності медичних послуг, багато громадян все ще стикаються з проблемами обмеженого доступу до медичних установ, особливо в сільських районах.

Психічне здоров'я та рівень добробуту українців також піддаються значним негативним впли-

вам через економічні труднощі та соціальну нестабільність. Зростання рівня стресу, пов'язаного з економічними проблемами та війною, негативно позначається на загальному добробуті населення.

4. Доступ сільського населення до доріг із твердим покриттям (99,9%). Високий рівень доступу сільського населення до доріг з твердим покриттям свідчить про покращення транспортної інфраструктури в Україні. Це важливий показник для стимулювання економічного розвитку регіонів і зменшення логістичних витрат.

5. Використання Інтернету населенням (79,2%). Цей показник демонструє значний прогрес, проте все ще відстає від середніх показників країн ЄС, де цей показник наближається до 90-95%. Збільшення доступу до Інтернету є важливим чинником для підвищення економічної активності, розвитку електронної комерції та цифровізації послуг в Україні.

6. Мобільні ширококутні підписки (80,1 на 100 осіб). Показник мобільних підписок демонструє високу частку населення, яке користується сучасними комунікаційними технологіями. Це свідчить про прогрес у сфері цифровізації та поширення інтернет-послуг.

7. Індекс логістичної інфраструктури (2,4 з 5). Оцінка логістичної інфраструктури України на рівні 2,4 свідчить про наявність викликів у розвитку транспортних мереж і логістичних послуг, які можуть стримувати економічний розвиток. Порівняно з країнами ЄС, цей показник потребує значного покращення для підвищення конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

8. Витрати на дослідження і розробки (0,3% від ВВП). Інвестиції у дослідження та розробки залишаються на низькому рівні, що стримує інноваційний розвиток країни. Для порівняння, середній показник країн ОЕСР становить близько 2,4% від ВВП. Недостатнє фінансування науки і технологій є серйозною перешкодою для довгострокового економічного зростання та конкурентоспроможності на глобальних ринках.

9. Публікації в наукових журналах (0,4 на 1000 населення). Низький рівень наукових публікацій свідчить про обмежені можливості розвитку наукових досліджень в Україні. Це може бути наслідком недостатнього фінансування науки, а також відсутності стимулів для молодих науковців.

Аналіз показників сталого розвитку в Україні за ЦСР відповідно до даних звіту [13] показав такі результати:

– ЦСР 4 (Якісна освіта): На початку 2022 р. 74% українців мали доступ до якісної освіти, але для забезпечення конкурентоспроможності освіта потребує вдосконалення. Оцінка за цільовим індикатором: 70% виконання.

– ЦСР 6 (Чиста вода та санітарія): 76,4% міського населення має доступ до чистої води, але

доступність води та санітарії потребують покращення в певних регіонах. Оцінка за цільовим індикатором: 60% виконання.

– ЦСР 7 (Чиста та доступна енергія): 100% українців мають доступ до електроенергії, але частка відновлюваної енергії в загальному споживанні – лише 13,1%. Оцінка за цільовим індикатором: 85% виконання.

– ЦСР 8 (Гідна праця та економічне зростання): Рівень безробіття серед молоді у віці 15-24 років становить 24,7%, що свідчить про значний рівень невідповідності робочих місць та навичок молоді.

– ЦСР 9 (Індустрія, інновації та інфраструктура): 79,2% населення користується Інтернетом, однак витрати на дослідження та розвиток становлять лише 0,3% ВВП, що є недостатнім для суттєвого зростання інноваційного потенціалу країни.

– ЦСР 13 (Дії щодо клімату): Викиди CO₂ з викопного палива та цементного виробництва становлять 3,3 т CO₂ на людину. Оцінка за цільовим індикатором: 45% виконання.

Проведений аналіз рівня сталого розвитку в Україні за основними цілями показує наступні проблеми:

– ЦСР 3 (Здоров'я та добробут): Відсутність стабільного фінансування медичної системи, особливо на фоні останніх криз, створює бар'єри для досягнення цієї цілі.

– ЦСР 8 (Гідна праця та економічне зростання): Існує високий рівень безробіття, зокрема серед молоді, що вказує на необхідність реформ у сфері зайнятості.

– ЦСР 13 (Кліматичні дії): Україна має досягнення в зниженні викидів, але потрібні подальші зусилля у сфері екологічного законодавства та впровадженні технологій зменшення забруднень.

З'ясуємо головні виклики та рекомендації для України щодо забезпечення сталого розвитку:

– Економічна нестабільність: з огляду на поточний економічний стан та наслідки війни, досягнення багатьох цілей сталого розвитку значно ускладнюється.

– Забезпечення соціальних стандартів: потрібно більше інвестицій в охорону здоров'я, освіти та створення робочих місць, щоб зменшити нерівність і покращити якість життя населення.

– Для подолання бідності необхідно реалізувати стратегії, спрямовані на підтримку зайнятості, розвиток малих і середніх підприємств, а також зміцнення соціального захисту найбільш вразливих верств населення.

– Підвищення економічного зростання та створення нових робочих місць можливе завдяки стимулюванню інновацій, покращенню інвестиційного клімату та підтримці розвитку індустрій, орієнтованих на високотехнологічні виробництва та експорт.

– Необхідно продовжувати інвестувати у реформування системи охорони здоров'я, підвищувати якість медичних послуг та забезпечувати їх доступність для всіх верств населення. Також важливо впроваджувати програми підтримки психічного здоров'я і соціальної інтеграції.

– Екологічні заходи: необхідні додаткові кроки для збереження біорізноманіття, управління відходами та зниження забруднення повітря.

– Збільшення інвестицій у науково-дослідницьку діяльність є критично важливим для підвищення рівня інноваційності та створення конкурентоспроможних технологій на світовому ринку.

– Покращення логістичної інфраструктури сприятиме зниженню витрат на транспортування товарів і послуг, що є важливим для розвитку експорту та інтеграції в глобальні ланцюги постачання.

– Підвищення цифрової грамотності та доступу до Інтернету дозволить збільшити економічні можливості для населення, зокрема у віддалених регіонах.

Проблеми забезпечення сталого розвитку в Україні також пов'язані з високим рівнем молодіжного безробіття, низькими інвестиціями в дослідження та розвиток, обмеженим доступом до якісних соціальних послуг у сільській місцевості та невисокою часткою відновлюваних джерел енергії.

Висновки. Аналіз складових цілей сталого розвитку в Україні показав, що країна має значні можливості для покращення показників, пов'язаних із рівнем бідності, гідною працею та здоров'ям населення. Зусилля з удосконалення економічної політики, інвестицій у соціальні програми та підтримки зайнятості можуть суттєво сприяти підвищенню рівня добробуту населення та забезпеченню сталого розвитку.

Незважаючи на позитивні зрушення, Україна стикається з серйозними проблемами, такими як низький рівень фінансування проєктів «зеленої» економіки, обмежена інституційна підтримка та недостатня координація між державними органами. Суттєвими викликами залишаються висока залежність від традиційних викопних джерел енергії та повільне впровадження низьковуглецевих технологій у виробничі процеси. Крім того, соціальні проблеми, такі як відсутність належної системи соціального захисту, обмежують можливості для забезпечення сталого розвитку.

Для підвищення рівня сталого розвитку України важливо сконцентрувати зусилля на зміцненні інституційної бази, покращенні регуляторних умов для інвесторів, збільшенні фінансування екологічних проєктів та стимулюванні активного залучення приватного бізнесу до проєктів сталого розвитку. Необхідно впроваджувати гнуч-

кіші та ефективні методи управління ресурсами, які дозволять досягти балансу між економічним зростанням та збереженням природного середовища. Акцент на інноваціях та розвиток зелених технологій стануть важливими факторами для підвищення конкурентоспроможності України на міжнародному рівні.

Необхідно посилити роль держави у формуванні та реалізації політики сталого розвитку, створити ефективні механізми координації між різними рівнями влади та залучення громадськості до процесу прийняття рішень. Необхідне посилення міжнародного співробітництва в напрямі залучення міжнародної допомоги та інвестицій для фінансування проєктів сталого розвитку, а також активна участь у міжнародних ініціативах в цій сфері.

Крім того, необхідно активізувати зусилля у таких напрямках: інвестиції у людський капітал (збільшення інвестицій в освіту, охорону здоров'я та соціальний захист населення, особливо вразливих груп); створення сприятливого бізнес-клімату (запровадження заходів для стимулювання інвес-

тицій, розвитку малого та середнього бізнесу, а також підтримки інновацій); перехід до «зеленої» економіки (активізація зусиль зі зменшення викидів парникових газів, розвитку відновлюваних джерел енергії та впровадження екологічно чистих технологій).

Для ефективного впровадження принципів сталого розвитку в Україні необхідно здійснити комплексні реформи, спрямовані на модернізацію економіки, підвищення енергоефективності та забезпечення соціальної справедливості. Це допоможе країні поступово інтегруватися у глобальні процеси сталого розвитку та забезпечити довготривалу економічну стабільність і екологічну стійкість.

Перспективи подальших досліджень полягають у детальному аналізі конкретних кроків, які необхідно вжити для досягнення цілей сталого розвитку в Україні, а також у оцінці ефективності вже реалізованих заходів. Важливим напрямком дослідження є також вивчення досвіду інших країн у сфері сталого розвитку та адаптація кращих практик до українських умов.

Список використаних джерел:

1. Моделі сталого розвитку: колективна монографія // за ред. О.М. Мартинюк. Підручники та посібники: Тернопіль, 2022. 400 с.
2. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна». URL: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/en/home/library/sustainable-development-report/sustainable-development-goals--2017-baseline-national-report.html> (дата звернення: 08.01.2025).
3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019> (дата звернення: 08.01.2025).
4. Сталый розвиток – XXI століття. Дискусії 2020: колективна монографія / за ред. проф. Хлобистова Є.В. Національний університет “Киево-Могилянська академія” Київ, 2020. 469 с.
5. Сталый розвиток і цифрові інновації: монографія / за заг. ред. Буркинського Б.В. та ін.; НАН України, МОН України, ДУ «Ін-т ринку та екон.-екол. дослідж.», Держ. ун-т інтелект. технологій і зв'язку. Одеса : ДУ «ІРЕЕД НАНУ», 2024. 543с.
6. Сталый розвиток старопромислових регіонів України: інноваційний вимір: колективна монографія / за ред. Омеляненка В.А. Суми : Триторія, 2021. 298 с.
7. Цілі сталого розвитку – Україна. 2019. Моніторинговий звіт. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/csr_prezent/2020/ukr/st_rozv/publ/SDGs-MonitoringReport_v08_24.09.2019.pdf (дата звернення: 08.01.2025).
8. Brundtland G.H. Our Common Future. Oxford University Press, 1987.
9. Daly H. Towards some operational principles of sustainable development. Ecological Economics, 1990.
10. Elkington J. Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business. Capstone, 1998.
11. Pearce D., Barbier E., & Markandya A. Blueprint for a Green Economy. Earthscan, 1989.
12. Rockström J., et al. A safe operating space for humanity. Nature, 2009.
13. Sachs J.D., Lafortune G., Fuller G. The SDGs and the UN Summit of the Future. Sustainable Development Report 2024. Paris : SDSN, Dublin : Dublin University Press. 2024. URL: <https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2024/sustainable-development-report-2024.pdf> (дата звернення: 08.01.2025).
14. Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. URL: <https://sdgs.un.org/sites/default/files/publications/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf> (дата звернення: 08.01.2025).

References:

1. Martyniuk O. M. (Ed.) (2022) Modeli staloho rozvytku: kolektyvna monohrafiia [Models of sustainable development: collective monograph]. Ternopil: Pidruchnyky ta posibnyky. (in Ukrainian)
2. National Report “Sustainable Development Goals: Ukraine”. Available at: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/en/home/library/sustainable-development-report/sustainable-development-goals--2017-baseline-national-report.html>
3. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30 veresnia 2019 roku No. 722/2019 [On Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030. Decree of the President of Ukraine of September 30, 2019 No. 722/2019]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019> (in Ukrainian)

4. Khlobystov Ye. V. (Ed.) (2020) *Stalyi rozvytok – XXI stolittia. Dyskusii 2020: kolektyvna monohrafiia* [Sustainable development – XXI century. Discussions 2020: collective monograph]. Kyiv: Natsionalnyi universytet “Kyievo-Mohylianska akademiia”. (in Ukrainian)
5. Burkynskiy B. V. (Ed.), NAN Ukrainy, MON Ukrainy, DU “In-t rynku ta ekon.-ekol. doslidzhen”, Derzh. un-t intelekt. tekhnolohii i zv’iazku (2024) *Stalyi rozvytok i tsyfrovi innovatsii: monohrafiia* [Sustainable development and digital innovations: monograph]. Odesa: DU “IREED NANA” (in Ukrainian)
6. Omelianenko V. A. (Ed.) (2021) *Stalyi rozvytok staropromyslovykh rehioniv Ukrainy: innovatsiyni vymir: kolektyvna monohrafiia* [Sustainable development of old industrial regions of Ukraine: innovative dimension: collective monograph]. Sumy: Trytoriia (in Ukrainian)
7. *SDGs – Ukraine (2019) Monitoring Report*. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/csr_prezent/2020/ukr/st_rozv/publ/SDGs-MonitoringReport_v08_24.09.2019.pdf (in Ukrainian)
8. Brundtland G. H. (1987) *Our Common Future*. Oxford: Oxford University Press.
9. Daly H. (1990) Towards some operational principles of sustainable development. *Ecological Economics*, vol. 2, no. 1, pp. 1–6.
10. Elkington J. (1998) *Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business*. Oxford: Capstone.
11. Pearce D., Barbier E., & Markandya A. (1989) *Blueprint for a Green Economy*. London: Earthscan.
12. Rockström J., et al. (2009) A safe operating space for humanity. *Nature*, vol. 461, no. 7263, pp. 472–475.
13. Sachs J. D., Lafortune G., Fuller G. (2024) *The SDGs and the UN Summit of the Future. Sustainable Development Report 2024*. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press. doi: 10.25546/108572. Available at: <https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2024/sustainable-development-report-2024.pdf>
14. United Nations (2015) *Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. Available at: <https://sdgs.un.org/sites/default/files/publications/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

Стаття надійшла до редакції 08.01.2025